

Monumentnummer*: 516907

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 18 september 2000
Kadaster deel/nr 82970/130

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Arnhem		Arnhem		Gelderland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Parkstraat	38			6828 JK	Arnhem		
Passavantlaan	40			6821 JK	Arnhem		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Arnhem		Q					2165

Omschrijving**

Inleiding:

HERENHUIS met HEKWERK. Het halfvrijstaande hoekpand waarin zich thans één kantoor en twee appartementen bevinden, is gebouwd tussen ca. 1880 en 1890 in eclectische stijl met neorenaissance invloeden. Haaks tegen de achtergevel bevindt zich een moderne aanbouw, die niet onder de bescherming valt.

Het herenhuis is gelegen in de zuidelijke gevelwand van de Parkstraat op de hoek met de Kastanjelaan in het Spijkerkwartier, een grotendeels in het laatste kwart van de 19de eeuw aangelegde woonwijk, waarvan het zuidelijk deel voornamelijk met herenhuisen is bebouwd. Het Spijkerkwartier ontleent haar naam aan het landgoed het "Geldersch Spijker", dat hier oorspronkelijk lag. In de Kastanjelaan staan nog twee hardstenen hekposten behorend bij de ingang van het landgoed, waarvan het huis lag op de plaats waar nu de kruising van de Parkstraat met de Prins Hendrikstraat ligt. De laatste eigenaresse van het landgoed Mej. H. Koops sloot in 1865 een overeenkomst met de Gemeente over de aanleg van een nieuwe straat over een deel van haar eigendom. Dit westelijk gedeelte van de Parkstraat, bebouwd tussen 1865 en 1872, eindigde in het oosten bij het oude landhuis. In 1878 verkocht Mej. Koops het landgoed aan de gemeente. Na afbraak van het landhuis werd de Parkstraat naar het oosten verlengd en een nieuwe, de Parkstraat kruisende, straat aangelegd tussen de Spijkerstraat en de Boulevard Heuvelink, de huidige Prins Hendrikstraat. De bebouwing van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Prins Hendrikstraat, het middengedeelte van de Parkstraat en de noordzijde van het oostelijk gedeelte van de Parkstraat vond hoofdzakelijk plaats in de periode 1878-1889 en werd overgelaten aan particulieren. Mej. Koops betrok zelf het nieuw gebouwde hoekpand Parkstraat 47, dat zij Villa Gelders Spijker noemde. Samen met het pand Parkstraat 50, dat zich op de tegenoverliggende straathoek bevindt en eveneens is voorzien van een afgeschuinde hoek, vormt Parkstraat 47 de oostelijke entree tot het middengedeelte van de Parkstraat, dat ontstaan is na afbraak van het oude huis Gelders Spijker. Parkstraat 38-40 vormt de westelijke entree tot dit gedeelte. De panden Parkstraat 38-50 aan de zuidzijde en 39-47 aan de noordzijde van dit middengedeelte zijn gebouwd in dezelfde tijd en stijl, bezitten dezelfde goothoogte en zijn op dezelfde wijze gedetailleerd.

Parkstraat 38-40 bezit aan beide straten een smalle, door een smeedijzeren hekwerk begrensde strook tuin.

Omschrijving:

Halfvrijstaand hoekhuis op rechthoekig grondplan, bestaand uit een souterrain twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een afgeplat schilddak gedekt met gesmoorde muldenpannen. In het voorschild bevindt zich rechts een witgeschilderde houten dakkapel voorzien van een stolpraam, pilasters met casementen en afgesloten door een geprofileerde kroonlijst en een fronton. In het achterschild bevindt zich nog een niet oorspronkelijke of gewijzigde dakkapel.

De aan de straat grenzende noord- en westgevel zijn opgetrokken in rode baksteen gemetseld in kruisverband. Zij worden horizontaal geleed door een gebouchardeerde, hardstenen plint en waterlijst, gepleisterde speklagen op de begane grond, een gepleisterde geprofileerde cordonlijst en het gepleisterde gekorniste hoofdgestel, waarvan het fries is versierd met festoenen. Het hoofdgestel wordt afgesloten met een geprofileerde gekorniste kroonlijst. De verticale geleiding geschiedt d.m.v. gepleisterde blokkettingen op de hoeken van de gevels en het risaliet. De blokkettingen zijn op de begane grond voorzien van diamantkoppen en ter plekke van het souterrain gemaakt van hardsteen. De achtergevel is gepleisterd.

De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL telt vier vensterassen, waarvan de twee meest rechtse een hoekrisaliet vormen. Links van de hoekrisaliet bevindt zich de ingangspartij, gevormd door een recht gesloten portiek met niet oorspronkelijke tegels tegen de wand en een niet oorspronkelijke trap ervoor. In het portiek bevindt zich een dubbele paneeldeur met gietijzeren roosters en bovenlicht. In het souterrain bevinden zich links van de trap een en rechts van de trap twee vensters met stolpramen, een hanekam van hardstenen blokken met een sluitsteen met diamantkop en een getande omlijsting van hardstenen blokken. De hardstenen blokken zijn gebouchardeerd. Deze omlijsting is d.m.v. gepleisterde banden verbonden met de blokkettingen langs de geveldelen.

Op de bel-etage bevinden zich links van het ingangsportiek een en rechts twee vensters met gepleisterde omlijsting, afgesloten door een hanekam, waarvan de sluitsteen is voorzien van een diamantkop met een frontonvormige afsluiting, die is opgenomen in de cordonlijst. De vensters zijn voorzien van gewijzigde ramen, vermoedelijk de oorspronkelijke schuiframen met weldorpel waarvan het bovendeel klapbaar is gemaakt, en bezitten aan de onderzijde een gepleisterd veld met een rozet in het midden.

Op de eerste verdieping bevindt zich boven de ingangspartij een balkon voorzien van een dubbele balkondeur met bovenlicht en een houten balustrade met gesneden balusters en vierkante hoekposten, dat rust op geornamenteerde consoles.

Links van het balkon bevindt zich een venster en rechts ervan bevinden zich twee vensters, alle voorzien van stolpramen met bovenlicht en gepleisterde velden met diamantkoppen aan de onderzijde. Balkondeur en vensters bezitten een schuin naar binnen lopende blokketting omlijsting, afgesloten door een met festoenen versierd hoofdgestel en bekroond met een fronton met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geprofileerde omlijsting.

De nagenoeg symmetrisch ingedeelde RECHTER ZIJGEVEL telt twee brede traveeën, waarvan de linker een hoekrisaliet vormt. Iedere travee bezit in elke bouwlaag een venster. De vensters in het souterrain, op de bel-etage en de eerste verdieping zijn op dezelfde wijze gedetailleerd als de vensters in de voorgevel. Het rechter souterrainvenster wordt geflankeerd door twee later aangebrachte vensters.

De ACHTERGEVEL is gepleisterd, bezit enkele deels gewijzigde vensters en wordt afgesloten met een gepleisterde architraaflijst en fries en een geprofileerde kroonlijst met bakgoot. Haaks op de achtergevel staat een moderne aanbouw. De tuin wordt van het trottoir gescheiden door een smeedijzeren HEKWERK met een dubbel smeedijzeren draaihek tussen gietijzeren zuiltjes.

In het INTERIEUR van beide panden bevinden zich nog verscheidene oorspronkelijke elementen zoals marmeren schouwen en paneeldeuren in geprofileerde omlijstingen. Bovendien bezit nr. 38 ook nog rijk geornamenteerde stucplafonds, schuifdeuren tussen de kamers en suite en vouwblinden. In nr. 40 bevindt zich verder nog een trap met geprofileerde houten handlijst en gietijzeren spijlen.

Waardering:

HERENHUIS met HEKWERK uit ca. 1880-1890.

- Van architectuurhistorisch belang als een goed en gaaf voorbeeld van een herenhuis in eclectische stijl met neorenaissance-invloeden en met bijzondere esthetische kwaliteiten in de voorgevel en de rechter zijgevel zoals gable verhoudingen en een rijke ornamentiek, bovendien voorzien van oorspronkelijke interieurelementen.

- Van stedenbouwkundig belang als onderdeel van het middengedeelte van de Parkstraat, waarvan het de westelijke entree vormt en waar de panden Parkstraat 38-50 aan de zuidzijde en 39-47 aan de noordzijde in dezelfde tijd en stijl zijn gebouwd, dezelfde goothoogte bezitten en op dezelfde wijze zijn gedetailleerd. De Parkstraat is één van de voornaamste en meest gaaf bewaard gebleven straten in het Spijkerkwartier, een wijk die grotendeels is aangelegd in het laatste kwart van de 19de eeuw en waarvan het zuidelijk gedeelte voornamelijk is bebouwd met herenhuizen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis